

सहसंचालक, तंत्र शिक्षण संचालनालय,

दुरध्वनी क्र. ०७१२-६४६५१४५/१४६

Web Site : rdtenagpur.org.in

E-mail: ronagpur.dte@gmail.com

फॅक्स क्र. ०७१२-२५६१६६३

त्वरीत

क्रमांक :- तंशिस/प्राकाना/शैवि-३/प्रवेश/२०१२/२८७५
दि. १ OCT 2012

प्रति,
प्राचार्य,

(सर्व शासकीय, शासकीय अनुदानित, विद्यापीठ व्यवस्थापित, विद्यापीठ विभाग तसेच विना अनुदानित पदवी व पदविका संस्था)
(अभियांत्रिकी / तंत्रशास्त्र, वास्तुशास्त्र, औषधनिर्माणशास्त्र, एचएमसीटी, एमबीए / एमएमएस, एमसीए)

विषय :- रॅगिंग प्रतिबंध अॅक्टबाबत.

शैक्षणिक वर्ष २०१२-१३.

संदर्भ :- मा. संचालक, तंत्रशिक्षण संचालनालय, म.रा., मुंबई यांचे पत्र क्र. २अ/
एडीएम/रॅगिंग/२०१२/२५२४, दि. १८ सप्टेंबर २०१२.

शासन पत्र क्र. संकीर्ण-(१०९८/११३/९८) विशि-३, दि. २७ मे १९९९ अन्वये रॅगिंग प्रतिबंध अधिनियम १९९९, दि. ०१ जून १९९९ पासून अंमलात आलेला आहे. (सोबत प्रत जोडली आहे)

सदर अधिनियमाच्या अनुषंगाने आपणांस कळविण्यांत येते की, आपले संस्थेतील प्राचार्यांना रॅगिंग प्रतिबंध अधिनियम १९९९ च्या ठळक प्रती संस्थेच्या आवारात, क्लासमध्ये, कॉटीन आणि वसतीगृह याठिकाणी विद्यार्थ्यांच्या निदर्शनास येईल अशा पद्धतीने प्रसिध्द करण्याबाबत तसेच प्रथम वर्ष विद्यार्थ्यांची व वरिष्ठ वर्गातील विद्यार्थ्यांच्या वेगवेगळ्या बैठका आयोजित करून त्यांना अधिनियमासंबंधी सुचना देण्यांत याव्यात. आणि रॅगिंग प्रकरण संस्थेत घडणार नाही, याबाबत दक्षता घेण्यांत यावी. जर रॅगिंग प्रकरण घडल्यास संबंधित संस्थेच्या प्राचार्यांना जबाबदार धरण्यांत येईल.

रॅगिंग प्रकरण घडू नये म्हणून खालील सुचनांचे पालन करण्याबाबत संस्थाच्या प्राचार्यांना/संचालकांना कळविण्यांत यावे.

१. प्राचार्य, उपप्राचार्य, रेक्टर यांची निवासस्थाने कॉलेज व हॉस्टेल कॉम्पसमध्ये असावीत.
२. त्यांनी दररोज आकस्मिक भेटी, विशेषतः हॉस्टेलना रात्रीच्या वेळी भेटी देण्यांत याव्यात.
३. संस्थेच्या माहितीपुस्तिकेत याचे स्पष्टीकरण असावे व दरवर्षी प्रत्येक विद्यार्थी व पालकांकडून संबंधित विद्यार्थी रॅगिंगपासून दूर राहील असे प्रतिज्ञापत्र भरून घ्यावे.
४. संस्था स्तरावर पालकांचे मेळावे वर्षभरात एक दोन वेळा आयोजित करावेत व संस्थेची शिस्त आणि विद्यार्थ्यांचे वर्तन या बाबींची त्यातून माहिती द्यावी.
५. विद्यार्थी परिषदांनी आपल्या कार्यक्रमातून रॅगिंग विरुद्ध आवाज उठवावा.

सहपत्र : वरीलप्रमाणे.

(गुलबिनाव ठाकरे)

सहसंचालक,
तंत्रशिक्षण प्रादेशिक कार्यालय,
नागपूर

प्रत : प्रोग्रामर सदरहू पत्र व त्यासोबतचे अधिनियम वेबसाईटवर प्रसिध्द करावे.

आविष्कार

आधिकृत प्रकाशन

प्रतिवाक, मे. २५, १९३३ विनायक, म. २२-३३

स्वतंत्र संकलन सहजान् प्राप्त करणामात्रे या भाषाया नमो नमो कर्मात्तु नमो नमो

आर्य समाज

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे खाशेल्याचे नव राज्यपालांनी आचार्यपित निलेले अध्यादेश न विलेले
विनितयम खाशेली विधी न न्याय विधानमंडळ न विलेले विनितयके (इयाना विलेला)

In pursuance of clause (3) of article 348 of the Constitution of India, the following translation in English of the Maharashtra Prohibition of Ragging Bill, 1999 (Mah. XXVII of 1999), as hereby published under the authority of the Government.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra

PRATIKA TELAR

Secretary to Government,
Law and Judiciary Department

MAHARASHTRA ACT NO. XXVIII OF 1999

(First published, after having received the assent of the Governor in the Memorandum Government Gazette on the 15th May 1900.)

An Act to prohibit ragging in educational institutions in the State of Maharashtra

WHEREAS it is expedient to form a special school for training in educational institutions in the State of Madras; it is hereby enacted in the Fourth Year of the Republic of India as follows:—

1. (1) This Act may be called the Maharashtra Prohibition of Ragging Act, 1969.	Short title and commencement
---	------------------------------

(2) It shall come into force on such date as the State Government may, by notification in the *Official Gazette*, appoint.

Definitions. 2. In this Act, unless the context otherwise requires,—

(a) "educational institution" means and includes a college or other institution by whatever name called, carrying on the activity or imparting education therein (either exclusively or among other activities); and includes an orphanage or a boarding home or hostel or a tutorial institution or any other premises attached thereto;

(b) "head of the educational institution" means the Vice-Chancellor of the University, Dean of a Medical Faculty, Director of the Institution or the Principal or Administrator or the person responsible for the management of the educational institution;

(c) "ragging" means display of disorderly conduct, doing of any act which causes or is likely to cause physical or psychological harm or raise apprehension or fear or shame or embarrassment to a student in any educational institution and includes—

(i) teasing, abusing, threatening or playing practical jokes on, or causing hurt to, such student; or

(ii) asking a student to do any act or perform something which such student will not do in the ordinary course, willingly do.

Prohibition of ragging. 3. Ragging within or outside of any educational institution is prohibited.

Punishment for ragging. 4. Whoever directly or indirectly commits, participates in, abets or propagates ragging within or outside any educational institution shall, on conviction, be punished with imprisonment for a term which may extend to two years and shall also be liable to a fine which may extend to ten thousand rupees.

Dismissal of student. 5. Any student convicted of an offence under section 4 shall be dismissed from the educational institution and such student shall not be admitted in any other educational institution for a period of five years from the date of order of such dismissal.

Complaint and enquiry. 6. (1) Whenever any student or, as the case may be, the parent or guardian, or a teacher at an educational institution complains in writing of ragging to the head of the educational institution, the head of that educational institution shall, without prejudice to the foregoing provisions, within seven days of the receipt of the complaint, enquire into the matter mentioned in the complaint and if, *prima facie*, it is found true, suspend the student who is accused of the offence and shall immediately forward the complaint to the police station having jurisdiction over the area in which the educational institution is situated for further action.

(2) Where, on enquiry by the head of the educational institution it is proved that there is no substance, *prima facie*, in the complaint received under sub-section (1), he shall intimate the fact, in writing, to the complainant.

(3) The decision of the head of the educational institution that the student has indulged in ragging under sub-section (1), shall be final.

७. If the head of the educational institution fails or neglects to take action in the manner specified in section 6 when a complaint of ragging is made, such person shall be deemed to have abetted the offence of ragging and shall, on conviction, be punished as provided for in section 4. Deemed abetment.

8. (1) The State Government may, by notification in the *Official Gazette* make rules for carrying out all or any of the purposes of this Act. Power to make rules.

(2) Every rule made under this Act shall be laid, as soon as may be, after it is made, before each House of the State Legislature, whether in session for a total period of thirty days, which may be comprised in one session or in two or more sessions, and if, before the expiry of the session in which it is so laid or the session immediately following, both Houses agree in making any modification in the rules or both Houses agree that the rules should not be made, and notify such decision in the *Official Gazette*, the rules shall from the date of publication of such notification, have effect only in such modified form or be of no effect, as the case may be, so however, that any such modification or amendment shall be without prejudice to the validity of anything previously done or omitted to be done under that rule.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण

प्रधिकृत प्रकाशन

प्रतिष्ठाप. मे १५, १९९९/विभाग २५, प्रां. १९९९

स्वतंत्र संकलन म्हणून काढिले करण्यासाठी या मागला वेगळे मूळ कमांक दिले आहेत.

भाग चार

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रस्थापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम

अनुक्रमिका

सन १९९९ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३३—महाराष्ट्र राज्यात सैन्यिक संस्थांमध्ये रॉगिंग करण्यास मनाई करण्याकरिता अधिनियम

पृष्ठे

४४९-४५१

दिनांक १५ मे १९९९ रोजी राज्यपालांनी संमती दिलेला महाराष्ट्र विधानमंडळाचा पुढील अधिनियम माहितीसाठी याद्वारे प्रसिद्ध करण्यात येत आहे.

प्रतिभा उमरजी,
सचिव,
महाराष्ट्र शासन,
विधि व न्याय विभाग.

सन १९९९ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ३३.

[राज्यपालांनी संमती मिळाल्यानंतर महाराष्ट्र शासन राजपत्रात दिनांक १५ मे १९९९ रोजी प्रथम प्रसिद्ध केलेला अधिनियम.]

महाराष्ट्र राज्यात सैन्यिक संस्थांमध्ये रॉगिंग करण्यास मनाई करण्याकरिता अधिनियम.

ज्याअर्थी, महाराष्ट्र राज्यात, सैन्यिक संस्थांमध्ये रॉगिंग करण्यास मनाई करण्यासाठी एक विशेष कायदा अधिनियमित करणे इष्ट आहे, त्याअर्थी भारतीय गणराज्याच्या पंचोत्साव्या अर्ची, याद्वारे पुढील अधिनियम करण्यात येत आहे—

१. (१) या अधिनियमास, महाराष्ट्र रॉगिंग करण्यास मनाई करणे अधिनियम, १९९९ असे संक्षिप्त नाव देण्यात येईल.

(२) हा राज्य शासन, राज्यपालांनी अधिसूचनेद्वारे नेमून देईल अशा दिनांकात संमलात येईल.

भाग चार—८३

(४४९)

व्याख्या. २. या अधिनियमात, संदर्भानुसार दुसरा अर्थ अपेक्षित नसेल तर,—

(क) "शैक्षणिक संस्था" याचा अर्थ तीमध्ये शिक्षण देण्याचे (किंवा तेच किंवा इतर कार्याबरोबर) कार्य करणारे महाविद्यालय, किंवा कोणत्याही नावाने संबोधण्यात येणारी अन्य संस्था असा आहे आणि त्यात त्यांचा समावेश होतो; आणि शिक्ष्यांशी संलग्न असलेले अनाथा-लय, निवासगृह किंवा वसतिगृह किंवा पाठ्यदिश संस्था किंवा कोणत्याही अन्य जागा यांचा त्यात समावेश होतो;

(ख) "शैक्षणिक संस्थेचा प्रमुख" याचा अर्थ विद्यापीठाचा कुलगुरु, वेदक विद्याशाखेचा अधिष्ठाता, संस्थेचा संचालक किंवा प्राचार्य, मुख्याध्यापक किंवा शैक्षणिक संस्थेच्या व्यवस्थापनास जबाबदार असणारी व्यक्ती असा आहे;

(ग) "रॅंगिंग" या संज्ञेचा अर्थ, ज्यामुळे कोणत्याही शैक्षणिक संस्थेतील विद्यार्थ्यांस शारीरिक किंवा मानसिक हानी पोहोचत असेल किंवा पोहोचण्याची शक्यता असेल किंवा त्याच्यात धास्तीची किंवा भयाची अवस्था लज्जेची किंवा अडचणीत आल्याची भावना निर्माण होत असेल असे गैरवर्तणुकीचे प्रदर्शन करणे किंवा असे कोणतेही कृत्य करणे असा आहे आणि त्यामध्ये, पुढील गोष्टींचा समावेश होतो:—

(एक) असा विद्यार्थ्याला चिडवणे, शिबीराला करणे, धमकी देणे किंवा त्याच्या खोड्या काढणे, किंवा मनाला टोचेल असे बोलणे; किंवा

(दोन) असा विद्यार्थी, सर्वसामान्यपणे जे कृत्य किंवा जी गोष्ट स्वच्छेने करण्यात नाही असे कृत्य किंवा अशी गोष्ट त्यास करावयास सांगण.

रॅंगिंग करण्यास मनाई. ३. कोणत्याही शैक्षणिक संस्थेमध्ये किंवा तिच्या बाहेर रॅंगिंग करण्यास मनाई आहे.

रॅंगिंग ४. जो कोणी, कोणत्याही शैक्षणिक संस्थेमध्ये किंवा तिच्याबाहेर प्रत्यक्ष रीत्या किंवा अप्रत्यक्ष करण्याबद्दल रीत्या रॅंगिंग करत असेल, त्यात भाग घेत असेल, त्यास अप्रेरणा देत असेल, किंवा त्याचा प्रचार शास्ती करत असेल तर, त्यास अपराधसिद्धीनंतर, दोन वर्षांपर्यंत असु शकेल इतक्या मुदतीच्या कारावासाची शिक्षा होईल आणि दहा हजार रुपयांपर्यंत असु शकेल इतक्या द्रव्यदांडाची देखील शिक्षा होण्यास तो पात्र असेल.

विद्यार्थ्याला ५. कलम ४ खालील अपराधाबद्दल शिक्षापराधी ठरलेल्या कोणत्याही विद्यार्थ्यास शैक्षणिक संस्थेतून काढून टाकण्यात येईल आणि अशाप्रकारे काढून टाकण्यात आल्याच्या आदेशाच्या दिनांकापासून पाच वर्षांच्या कालावधीकरिता कोणत्याही इतर शैक्षणिक संस्थेमध्ये असा विद्यार्थ्यास प्रवेश देण्यात येणार नाही.

विद्यार्थ्याला ६. (१) जेव्हा कोणत्याही विद्यार्थी किंवा ब्यक्तिवृत्ति, आई-वडिल किंवा बालक, किंवा निर्लंबित शैक्षणिक संस्थेचा शिक्षक, शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाकडे रॅंगिंगची लेखी तक्रार करील तर, त्या करणे. शैक्षणिक संस्थेचा प्रमुख, पूर्वगाफी तक्रारीला तक्रार न जाणता, तक्रार मिळाल्यापासून सात दिवसांच्या आत तक्रारीमध्ये नफूद केलेल्या तक्रारीची चौकशी करील आणि जर, प्रथमदर्शनी, ती खरी असल्याचे जाणवून आल्यास, अपराधाचा आरोप असलेल्या विद्यार्थ्याला निर्लंबित करील आणि ती शैक्षणिक संस्था ज्या क्षेत्रामध्ये असेल त्या क्षेत्रावर अधिकारिता असलेल्या पोलीस ठाण्याकडे तक्रार पुढील कारवाईसाठी त्रुपित राखील.

(२) ज्या बाबतीत नोट-कलम (१) अन्वये मिळालेल्या तक्रारीमध्ये, प्रथमदर्शनी काही तथ्य नसल्याचे, शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाने केलेल्या चौकशीनंतर सिद्ध झाल्यास, तो, तक्रारदाराला बस्तुस्थितीबाबत लेखी कळवील.

महाराष्ट्र शासन राजपत्र, असा., मे १५, १९९९/वैशाख २५, शके १९२१ ४५१

भाग चार]

(३) पोट-कलम (१) अन्वये शैक्षणिक संस्थेच्या प्रमुखाने, विद्यार्थ्यांचा रॉगिंगमध्ये सहभाग आहे असा दिलेला निर्णय अंतिम असेल.

७. रॉगिंगची तक्रार केली असताना, शैक्षणिक संस्थेचा प्रमुख कलम ६ मध्ये विनिर्दिष्ट अपप्रेरणा केलेल्या रीतीने कारवाई करण्यात कसूर किंवा ह्मण्य करील तर, रॉगिंग सारख्या अपराधांला अशा दिल्याचे व्यक्तीने अपप्रेरणा दिल्याचे मानले जाईल आणि अपराधसिद्धिनेंतर कलम ४ मध्ये तरतूद केलेला-मानणे. प्रमाण तिला शिक्षा करण्यात येईल.

८. (१) राज्य शासनास या अधिनियमाची सर्व किंवा कोणतीही प्रयोजने वार पाडण्यासाठी निवम राजपत्रातील अधिसूचनेद्वारे नियम करता येतील; करण्याचा अधिकार.

(२) या अधिनियमान्वये करण्यात आलेला प्रत्येक नियम, तो तयार करण्यात आल्यानंतर शक्य असेल तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाचे अधिवेशन चालू असताना, एकाच अधिवेशनात किंवा लामोपाठच्या दोन किंवा अधिक अधिवेशनात एकूण तीस दिवसांची होईल इतक्या मुदतीकरिता राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहापुढे ठेवण्यात येईल आणि ज्या अधिवेशनात तो अशा रीतीने ठेवण्यात आला असेल ते अधिवेशन किंवा त्याच्या लगतनंतरचे अधिवेशन समप्त होण्यापूर्वी त्या नियमात कोणताही फेरबदल करण्यास दोन्ही सभागृहे कबूल होतील किंवा नियम करू नये म्हणून दोन्ही सभागृहे निर्णय घेतील तर, असा निर्णय राजपत्रात अशा निर्णयकद्वारे अधिसूचना प्रसिद्ध झाल्याच्या तारखेपासून असा फेरबदल केलेल्या स्वरूपात अंमलत येईल किंवा यथास्थिति मुळीच अंमलात येणार नाही तथापि, असा फेरबदल किंवा विलोपन यामुळे त्या नियमामध्ये पूर्वी केलेल्या किंवा करावयाचे राहिलेल्या कोणत्याही गोष्टीच्या वैधतेस बाध येणार नाही.

NOTIFICATION

Higher & Technical Education Department,
Mantralaya Annexe, Mumbai-400 032,
'Dated the 19th May, 1999.

○ Maharashtra,
Prohibition of
Ragging Act, 1999.

No. Sankirna/1098/(133/98)/UNI.3.- In exercise of the powers conferred by sub-section (2) of Section 1 of the Maharashtra Prohibition of Ragging Act, 1999 (Mah.XXXIII of 1999), the Government of Maharashtra hereby appoints the 1st day of June, 1999 to be the date on which the said Act shall come into force.

By Order and in the name of the Governor of Maharashtra;

V.P. Raja
19/5/99
(V.P. Raja)

Secretary to the Government.

Publication of the
In the Maharashtra Government
Gazette Extraordinary part IV-B

GOVERNMENT OF MAHARASHTRA
Higher & Technical Education Department
Resolution No. Sankirna / 1098 / [133/98] / Uni-3.
Mantralaya Annexe, Mumbai-400032.
Dated the 19 th May, 1999.

RESOLUTION:- The appended Notification should be published in Maharashtra Government Gazette Extraordinary part IV-B, dated the 19th May, 1999.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

S.S. Kharat

(S.S. Kharat)

Section Officer to Government.

To,

The Manager, Government Central Press, Charni Road, Mumbai-
with a copy of the Notification (English & Marathi) with a request to forward 1
gazette copies of the Notification to the Law & Judiciary Department and 26
copies to the Higher & Technical Education Department, Mantralaya, Mumbai.

Copy to, (English & Marathi copies of the same Notification are enclosed herewith)
The Principal Secretary, Prime Minister's Secretariat, New Delhi. (10 copies of
Notification forwarded with compliments.)

The Secretary to the Chancellor, Raj Bhavan, Mumbai.

The Secretary, Parliamentary Affairs Department, New Delhi.

The Secretary, Maharashtra Legislative Secretariat, Vidhan Bhavan, Mumbai,

The Directorate of Languages, Near Staff College, Opp. C.S.T. Station, Mumbai for
information.

The Departmental Liaison Officer for Directorate of Publicity, Mantralaya, Mumbai.

The Library, Law & Judiciary Department (5 copies)

All the Vice-Chancellors of the Universities in the State.

Secretary, Higher & Technical Education Department, Mantralaya, Mumbai.

Secretary, Medical Education Department,

Secretary, Planning Department,

Secretary, Finance Department,

Secretary, Sports Department,

Director (Higher Education), Maharashtra State, Pune.

Director, Technical Education, Maharashtra State,

Director, Medical Education, Maharashtra State,

Director, Vocational Education, Maharashtra State, All Regional Joint Directors.
(Higher Education),

Private Secretary to the Chief Minister, Maharashtra State,

Private Secretary to the Minister, Higher & Technical Education Department,

Private Secretary to the State Minister, Higher & Technical Education Department

Private Secretary to the Minister, Medical Education Department

Private Secretary to the State Minister, Medical Education Department

Private Secretary to the Minister, Sports Department

All Registrars of the Universities in the State,

Higher & Technical Education Dept.

महाराष्ट्र शासन सचिवालय

मुंबई

आचार्य विद्यासागर

आचार्य विद्यासागर, मुंबई, १२ मार्च १९५७

प्रति आचार्य विद्यासागर, मुंबई, १२ मार्च १९५७

आचार्य विद्यासागर

आचार्य विद्यासागर, मुंबई, १२ मार्च १९५७

आचार्य विद्यासागर, मुंबई, १२ मार्च १९५७

आचार्य विद्यासागर, मुंबई, १२ मार्च १९५७

आचार्य विद्यासागर

आचार्य विद्यासागर, मुंबई, १२ मार्च १९५७

आचार्य विद्यासागर, मुंबई, १२ मार्च १९५७

आचार्य विद्यासागर, मुंबई, १२ मार्च १९५७

आचार्य विद्यासागर, मुंबई, १२ मार्च १९५७

आचार्य विद्यासागर, मुंबई, १२ मार्च १९५७

आचार्य विद्यासागर, मुंबई, १२ मार्च १९५७

आचार्य विद्यासागर

आचार्य विद्यासागर

महाराष्ट्र शासन राजपत्र, असा., अक्टोबर ५, १९९९/आश्विन १३, शके १९२१ [भाग चार-ब

HIGHER AND TECHNICAL EDUCATION DEPARTMENT

Mantralaya Annex, Mumbai 400 032, dated the 19th May 1999

NOTIFICATION

MAHARASHTRA PROHIBITION OF RAGGING ACT, 1999.

No. Sankirna 1098/183/987/UNI-3. In exercise of the powers conferred by sub-section (2) of section 4 of the Maharashtra Prohibition of Ragging Act, 1999 (M.A. XXXIII of 1999), the Government of Maharashtra hereby appoints the 1st day of June 1999 to be the date on which the said Act shall come into force.

By order and in the name of the Governor of Maharashtra,

V. P. RAJA

Secretary to Government